# Skorowidz

czyli zbiór alfabetyczny

# Ustaw Cywilnych

w trzech częściach dla Galicyi

w roku 1797. nadanych

---

Ku wygodzie Publiczności w rodowitym ięzyku
Ustaw tych wiadomości potrzebuiącey,
Z naywiększą pilnością ułożony.

przez
Ludwika z Rogali Wędrychowskiego
Dóbr J. W. Kazimierza Rzewuskiego
Państwa Rozdołu Justycyaryusza.

---

Za Pozwoleniem Zwierzchności.

---

w Lwowie
kosztem i nakładem Karola Bogusława Pfaffa
Bibliopoli Akademickiego
1800.

Jaśnie Wielmożnemu

Kaźimierzowi Rzewuskiemu

Orderów Orła białego i S. Stanisława Kawalerowi;

Kluczow Rozdołu, i Chodorowa,

Dziedzicznemu Panu,

## Jasnie Wielmożny Panie.

Ustawy Powszechne Cywilne w kraiu tym od Narodu pożądane, a od łaskawie nam Panuiącego Monarchy Franciszka II. w tym roku dobrotliwie udzielone, prawdziwe naturalney słuszności, i rzeczywistey sprawiedliwości wskazuiące reguły, każdemu zaś w szczególności ziemi tey mieszkańcowi bespieczeństwo życia i maiątku zaręczaiące, a tym samym ogólny społeczeństwa wzmacniaiące węzeł; tym więcey wzbudziły we mnie chęć do ułożenia tego Skorowidzu, podaiącego łatwość każdemu ku swey obronie w Prawie tym potrzebnego szukaiącemu przepisu, im wyraźniey od obowiązku wiadomości tego nikt z obywatelów wyiętym nie zostaie, ani niewiadomością wymówić się nie może. Tym więc małym, i szczególnie nieiakiey

tylko pilności dziełem Publiczności w rodowitym właściwie ięzyku, przysłużyć się umyśliłem.

Tobie zaś J. W. Panie, którego usłudze w sprawowaniu Sądownictwa rok iuż dwunasty oddałem się, i szczególnieyszych łask iego i względów doznaię, dzieło to w dowodzie powinney wdzięczności poświęcić, i wysoce upoważnionemu twoiemu imieniowi oddać, i przypisać postanowiłem; a to tym przyzwoiciey, im gruntowniey przy układzie tego dzieła przebiegaiąc wszystkie teraz podanego prawa przepisy; u siebie przekonałem się, iak dawno ty J. W. Panie przy swey wspaniałomyślnosci, i prawdziwey ludzkości, dobroci, w swoich dobrach względem siebie, i twych Poddanych do myśli tego prawa iuż poprzedniczo stosowałeś się, i z wszelkim nawet natężeniem w swych zarządzeniach i zleceniach stosować się usiłowałeś. Wszak tego iawne i oczywiste, i nikomu w okolicy dóbr twoich nietayne są dowody. Iuż albowiem od lat kilkunastu, Sądowniczą władzę z prawa dziedzictwa, i przywileiu Kraiowey Szlachty,

w dobrach twych sobie właściwą porządnie przy nayścisleyszym zachowaniu praw słuszności i sprawiedliwości, niebiorąc wzoru z innych dóbr Panów swoie w tym prawo mniey szacuiących, i z przywileiu swych przodków korzystać niechcących, ciągle utrzymywać starasz się; a przez to naylichszy dóbr twoich mieszkaniec wie, i poznaie praw Kraiu dla siebie obronę, a żadney nad sobą prywatney nie czuie przemocy; ubogi z maiętnym równey doznaią prawdy, cudzy bezwzględnie z swoim zarówney i prawdziwey dochodzi słuszności, przez zeyście oyca pozostały sierota, nayszczupleyszego sobie nawet zostawionego maiątku cieszy się zabespieczeniem i opieką, a wychodzący z opieki, ocaloną dziedzica staraniem znayduie i odbiera z pożytkami własność. Posiadacz gruntu podzieloney własności, czyli powierzchowney ziemi płaszczyzny, i tey użytków właściciel, iuż od lat kilku, lubo z dawnego rzeczy zaniedbania sobie niezwyczayne, dla zabespieczenia iednak swoiey własności koniecznie potrzebne, a z natury nawet swego posiadania dawno iuż sobie służące i tylko przodków swych

niewiadomością przyćmione, ma zapewnione w dobrach Twoich emphiteutyczne prawo, swoich zaś na takim gruncie wystawionych nieruchomości w księgach gruntowych dawno iuż porządnie wprowadzonych otrzymuie bespieczeństwo.

Przyimiy zatym J. W. Panie ten winny odemnie twoiey osobie hołd uszanowania, i mnie prawdziwego sługę swego zawsze w doznawanym zachoway względzie.

W Rozdole Dnia Pierwszego Lipca 1796. Roku.

Ludwik z Rogali Wędrychowski.

# Przestroga Księg[illegible].

Przymuszony byłem, ninieyſze Dzieło — z dwóch przyczyn: C. K. Nadw. Kommissyi Cenſurze w Wiedniu, przełożone bydź musiało; 2) iż dać mu [illegible]m tą samą *formę zewnętrzną Ustaw cywilnych*; tu zaś w kraiu Papieru tegoż formatu nie by[illegible]w Wiedniu dać wydrukować.

Chociaż tedy — *aby* się Publiczności tym dziełem, wolny[illegible] omyłek drukarskich, przysłużyć — kosztów korrektorskich nie oszczędzałem; po wydruko[illegible]iego, przy ścisłym przeyrzeniu *Cytacyi*, to *iest*: — gdzie Materye w samych Ustawach ci[illegible] szukać trzeba — iednakowoż niektóre takowe błędy znalazłem; mam to tedy ſobie za o[illegible]ek one tu donieść; co przez wyraźne każdego z osobna, tu niżey następuiące oznaczenie d[illegible]am. Dla pozostałych zaś tych błędów, o przebaczenie tym śmieley proſić odważam się, im b[illegible]y każden o tym przekonanym bydź może, iż oddalenie od Wiednia, nie pozwoliło mi prze[illegible]a każdego Arkuſza z oſobna przed iego wydrukowaniem.

Upraszam tedy WW. JJ. PP. Kupuiących, ażeby oznaczon[illegible]myłki drukarskie *ieszcze przed używaniem tego dzieła* czerwonym ołowkiem dokładnie na Ka[illegible]wyrażonych poprawić, a oraz upewnić się chcieli, iż procz tych tu wymienionych, żaden i[illegible]d w Cytacyach nie zachodzi.

K. B. Pfaff.

## Omyłki.

| Pagina | Materya | Część | §§. | Karta |
|---|---|---|---|---|
| | | popraw | | |
| 8 | Bydle zamienione — *zamiast* § 154 | — | 159 | |
| 9 | Cudzołoztwo — *zamiast* Części 3 | 1 | | |
| 10 | Cudzołoztwo — *zamiast* Części 3 | 1 | | |
| 17 | Dłużnika zapis — *zam.* Karty 107 | — | — | 106 |
| 17 | Dłużnik rzecz — *zam.* Karty 111 | — | — | 110 |
| 24 | Dzieci w małżeństwie — *zam.* Karty 53 | — | — | 54 |
| 45 | Emfiteutyczne ugody — *zam.* Karty 67 | — | — | 66 |
| 45 | Familią ſą dzieci — *zam.* Karty 53 | — | — | 54 |
| 48 | Fideikomis, kiedy gaśnie — *zam.* Karty 194 | — | — | 195 |
| 57 | Karczmarze odpowiadaią — *zam.* Karty 226 | — | — | 220 |
| 61 | Krewni bez sposobu — *zam.* § 169 | — | 199 | |
| 109 | Opiekun od uciązliwey — *zam.* § 120 | — | 220 | |
| 118 | Ociec temu — *zam.* Karty 181 | — | — | 188 |
| 135 | Powszechną rzeczą — *zam.* § 2 | — | 3 | |
| 172 | Sławy dobrey prawy — *zam.* Części 2 | 3 | | |
| 186 | Testament na piśmie bez świadków — *zam.* Części | 2 | | |
| 202 | Ugodami sami — *zam.* Karty 114 | — | — | 214 |
| 210 | Wierzyciel przeciwko swey — *zam.* §. 366 | — | 566 | |
| 218 | Własności prawa — *zam.* Karty 189 | — | — | 198 |
| 220 | Wſpólnicy wniosek — *zam.* Karty 294 | — | — | 295 |
| 222 | Współkę kto ma — *zam.* Karty 218 | — | — | 280 |
| 249 | Żywności — *zam.* § 478 | — | 578 | |

# Skorowidz

## Ustaw Cywilnych, dla Galicyi w Roku 1797. nadanych.

## A.

# B.

## D.

co

# E.

D

| | Część | §§. | Karta. |
|---|---|---|---|
| ność swych ksiąg gruntowych odpowiadać powinien. . | 2 | 211 | 96 |
| Gruntu właściciel za ciężary gruntu używacza odpowiadać nie ma. . | 2 | 212 | 97 |
| Grunt właścicielowi powraca się, gdy tego pożytków właściciel żalnego prawnego nie zostawia następcy. . . . | 2 | 218 | 99 |
| Grunt ieden, służebnym razem wielu gruntóm bydź może. . . | 2 | 268 | 122 |
| Gruntu posiadacz mocen iest prawo swe według upodobania wykonywać, byleby przez to służebny grunt obciążony nie był. . | 2 | 269 | 123 |
| Gruntu służebnego posiadacz do reparacyi drogi, i mostów tyle się przykładać powinien, ile ztąd zysku ma. . - . | 2 | 279 | 127 |
| Grunt służebny z panuiącym gdy w iedną własność złączony będzie, służebność ustaie. . . | 2 | 320 | 144 |
| Grunta wspólne gdy dzielone będą sąd rozpoznawać ma, czyli wspolnik służebności potrzebuie. . | 2 | 657 | 300 |
| Grunta gdy dzielone będą, tych granice iak maią bydź widocznie oznaczone? . . . | 2 | 659 | 300 |
| Gruntu spornego gdy żadna strona wyłączenia, lub własności nie dowiedzie, ten proporcyonalnie podzielonym będzie. . . | 2 | 666 | 303 |
| Gruntu właściciel każdy iest obowiazany od głównego wchodu | | | |

## L.

| | Część | §§. | Karta. |
|---|---|---|---|
| opiekunem zostaiącym w sporach między niemi osobny kurator każdemu dany bydź ma. | 1 | 259 | 117 |
| Małoletni rzeczy swych zbywać nie mogą. | 2 | 163 | 74 |
| Małoletni od 14, do 18. roku za dozwoleniem wyższey opieki lub rodziców testament czynić mogą. | 2 | 365 | 164 |
| Małoletni ugodą dziedziczenia obowiezywać się, czyli maiątkiem rozporzadzać nie mogą. | 2 | 520 | 232 |
| Małoletnemu na obowiązkową część dziedzictwa połowa tego naznacza się, coby na niego z prawnego następstwa bez testamentu przypadało. | 2 | 566 | 258 |
| Małoletni są sami niezdolni co obiecywać, obietnicę iednak przyimować mogą. | 3 | 12 | 8 |
| Małoletni ugody czynić mogą, którym oycowie lub opiekuni własne gospodarstwo prowadzić pozwolili. | 3 | 14 | 9 |
| Małoletnim wieloletnim użyczenia z warunkiem zapłacenia po śmierci rodziców lub tych po których spadek należy, są niedozwolone. | 3 | 261 | 120 |
| Małoletnim zapożyczenie po śmierci rodziców lub spadek zostawuiących zapłacić się miane, za pozwoleniem tylko dane bydź może. | 3 | 262 | 121 |
| Małoletna zaręczona przedślubney ugody bez dozwolenia Sądu opiekuńskiego czynić nie może. | 3 | 315 | 146 |

# N.

| | Część | §§. | Karta. |
|---|---|---|---|
| iest, chyba że iest wraz Kuratorem. . . . | I | 193 | 88 |
| Opiekun sieroty do inney prowincyi wysyłać nie ma władzy, bez dozwolenia Sądu. . . | I | 194 | 88 |
| Opiekunowi zostaiący w opiece winien iest uszanowanie i posłuszeństwo, w krzywdzeniu siebie iednak, u Sądu żalić się może. . | I | 195 | 89 |
| Opiekuński Sąd sierociński, maiątek przez obsygillacyą i inwenturę zabespieczyć powinien. . | I | 200 | 9[illegible] |
| Opiekunowi inwentarza autentyczny wypis dany bydź powinien. . | I | 202 | 9[illegible] |
| Opiekuński Sąd iak względem dóbr sierocińskich urządzić ma? które w inney prowincyi zostaią. . | I | 203 | 9[illegible] |
| Opiekuński Sąd iak względem dóbr sierocińskich w tey prowincyi lecz pod innym Sądem zostaiących, postąpić powinien. . . | I | 204 | 9[illegible] |
| Opiekuńskiemu Sądowi wszystkie ruchome rzeczy i karty do małoletniego należące, podlegaią, . | I | 205 | 9[illegible] |
| Opiekun lub Kurator zarządzenie maiątku przyiąwszy, za szkody odpowiadać powinien. . | I | 206 | 9[illegible] |
| Opiekun kleynotów, drogich rzeczy i kart do depozytu wziętych, spisanie otrzyma. . . | I | 207 | 9[illegible] |
| Opiekuna lub Kuratora w ręku tyle tylko pieniędzy zostawić można, ile do utrzymania gospodarstwa potrzeba. . . . | I | 208 | 9[illegible] |

# P.

| | Część | §§. | Karta. |
|---|---|---|---|
| Prawnicy za szkodę z niedbalstwa wtedy nawet odpowiadaią, kiedy ich staranność bez zapłaty warowana była. . . | 3 | 438 | 202 |
| Prawników i Prowizorów za ich usiłowania pensyi, kapitulacyi dotyczące okoliczności podług ogólnych ustaw o służących i robotnikach rozpoznaią się. . | 3 | 277 | 127 |
| Prenotować się wierzyciel sądownie moze, gdy wpis dokumentu, dla niedostatku formalności do ksiąg *mieysca nie ma*. . | 2 | 236 | 108 |
| Prenotacya nastąpiona *ma* bydź oznaymiona, i żałoba w 14. dniach podana. . . . | 2 | 237 | 109 |
| Pretensya i dług, kiedy podług prawideł własności wspólney dzieli się. . . . | 3 | 31 | 1[illegible] |
| Prowincyi poiedyńczych lub gromad statuta, co do praw prywatnych mocy prawa nie maią. . | 1 | 23 | [illegible] |
| Prowizyi z kapitałami na gruncie zapisaney pierwszeństwo, do lat trzech ogranicza się. . . | 2 | 235 | 108 |
| Prowizye których ilość ugodą nie iest wymierzona, po pięć, a między kupcami po sześć od sta wyznaczaią się. . . | 3 | 256 | 118 |
| Prowizye przez ugodę po 6. od sta obwarować można. . . | 3 | 257 | 118 |
| Prowizye przy odbieraniu kapitału rocznie płacą się, mogą bydź tak- | | | |

# R.

## S.

| | Część | §§. | Karta. |
|---|---|---|---|
| Towarzystwo tą częścią maiątku zarządza, z którą osoba iaka w tymże zostaiąca mieści się. | 3 | 300 | 138 |
| Towarzystwo trzeciemu nie może się obowiązać, bez wyraźnego lub cichego wszystkich współczłonków zezwolenia. | 3 | 301 | 139 |
| Towarzystwu kto trzeci dłużny iest, tego poiedyńczym współczłonkom płacić nie powinien. | 3 | 302 | 140 |
| Towarzystwa współczłonek każdy o swoią część dłużnika zapozwać może, kiedy to wspólnych długow *pretensyi tyczy się.* | 3 | 303 | 140 |
| Towarzystwa handluiącego współczłonki nie ogłoszone, tylko użyczonym kapitałem, zaś ogłoszone całym maiątkiem odpowiadaią. | 3 | 304 | 140 |
| Towarzystwo samo przez się kiedy rozwięzuie się? | 3 | 305 | 141 |
| Towarzystwo miedzy dwoma z śmiercią gaśnie. | 3 | 306 | 141 |
| Towarzystwa ugoda ieźli na innych dziedziców przez handluiącego rozciąga się, to ci do woli zostawuiącego dziedzictwo stosować się powinni. | 3 | 307 | 142 |
| Towarzystwa prawa i obowiązki nie przechodzą na dziedzica iednego współczłonka. | 3 | 308 | 142 |
| Towarzystwa współczłonek kiedy z tego przed wyiściem czasu może bydź wyłączony? | 3 | 309 | 143 |

# U.

# Z.